

A Fővárosi Ítéltábla a dr. (fél címe 1) pártfogó ügyvéd által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek - a dr. Polczer Attila jogtanácsos által képviselt Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság (alperes címe) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indult perében a Székesfehérvári Törvényszék 2013. január 28. napján meghozott 14.P.21.809/2011/33. számú ítélete ellen az alperes részéről 40. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam, míg a pártfogó ügyvéd díját teljes egészében a felperes viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes megváltoztatott keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 2.500.000 forint és ezen összeg után 2010. május 12. napjától a kifizetésig a Ptk. 301. §-ának (1) bekezdése szerinti késedelmi kamat és a perköltség megfizetésére. Nem vagyoni kártérítés iránti követelése alapjául előadott, fenntartott tényállítása szerint a büntetőeljárás alatt a részére korábban kirendelt védő helyett újabb védő kirendelésére került sor, melyről értesítést nem kapott, erről csak az iratismertetés során szerzett tudomást. Ezáltal a védelemhez fűződő alkotmányos joga sérült. A védelemhez való jog mint személyhez fűződő jog megsértése - figyelemmel a 34/1999. (VI. 1.) AB határozatban foglaltakra - önmagában kártérítési igényre ad alapot. A jogsértés szankcionálhatósága nem szűnik meg azzal, ha maga a jogsértés megszűnik, illetve ha a jogsértés elszenvedője a jogát nem is kívánta gyakorolni. Az, hogy a vitathatatlan jogsértés konkrétan milyen hátrányos következményekkel jár, csak a kártérítés összegének meghatározásánál bír jelentőséggel.

Az alperes érdemi védekezésében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. A felperesi tényállítás vonatkozásában előadta, hogy a felperest korábbi védője kirendeléséről értesítette. E védő a felperes kihallgatásán nem vett részt. Az alperes a kihallgatáson tájékoztatta a felperest, hogy erre tekintettel a vallomástételt megtagadhatja, azonban a felperes e jogával nem kívánt élni, és vallomást tett. Következő kihallgatásakor a csatolt kihallgatási jegyzőkönyvvel bizonyítottan a felperest tájékoztatta arról, hogy újabb kirendelt védője a kihallgatáson nem tud részt venni, a felperes erre tekintettel a vallomástételt megtagadta, és úgy nyilatkozott, hogy vallomást a későbbiekben, fogadott védője jelenlétében tesz. Az újabb védő kirendeléséről a felperesnek valóban nem küldött értesítést. Érdemi védekezésének fenntartása mellett a felperes által hivatkozott alkotmánybíróági határozatra tekintettel a kártérítés jogalapját e vonatkozásban elismerte, azonban annak összegét eltúlozottnak tartotta.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 100.000 forintot és ezen összeg után 2010. június 14. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Úgy rendelkezett, hogy az eljárás során felmerült illetéket és a pártfogó ügyvéd munkadíját az állam viseli.

Ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes személyiségi jogát azzal, hogy a felperest nem értesítette szabályszerűen arról, hogy a részére bűnügyi védőként kirendelt ügyvédet a kirendelés alól felmentette, és helyette védőként másik ügyvédet rendelt ki. Ezáltal a felperes nem bírt tudomással arról, hogy ki látja el a jogi képviselést a büntetőeljárás során, így az 1949. évi XX. törvény 57. §-ának (3) bekezdése szerint a felperest megillető, a védelemhez való jog sérült. A személyiségi jog sérelme miatt a felperes jogosult volt arra, hogy a Ptk. 84. §-ának (1) bekezdés e) pontja alapján kártérítést követeljen. Az elsőfokú bíróság rendelkezésére álló iratokból nem lehetett megállapítani, hogy a védő személyének változásáról szóló határozat kézbesítésének elmulasztása a felperesre nézve bármilyen, konkrétan kifejezhető hátránnyal járt volna, amely a terhére rótt cselekménnyel kapcsolatosan a büntetőeljárás során meghozott határozatokban érvényesült volna. Figyelemmel azonban arra, hogy a személyiségi jog megsértése megállapítható volt, a bíróság kártérítés megállapítását indokoltnak találta, melynek összegét az eset összes körülményeinek mérlegelésével 100.000 forintban állapította meg. A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (2) bekezdésének alkalmazásával rendelkezett.

Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést. Fellebbezésében kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és az alperes által megvalósított jogsértés megállapítása mellett a felperes kártérítési követelését utasítsa el, vagy az elsőfokú ítéletben megállapított nem vagyoni kártérítés összegét jelentősen mérsékelje.

Arra hivatkozott, hogy a 34/1992. (VI. 1.) AB határozat szerint a személyiségi jogsérelem mint jogellenes magatartás valóban megteremti a nem vagyoni

kártérítés jogalapját, azonban a kártérítéshez a Legfelsőbb Bíróság által a BH2001.12 számú jogesetben rögzítettek szerint az is szükséges, hogy a sérelmet szenvedő fél bizonyítsa olyan hátrány bekövetkeztét, mely indokolja a nem vagyoni kárpótlás megállapítását. A felperes azonban a keresetében olyan jog sérelmére hivatkozott, mellyel a per tárgyát képező időszakban nem élt és nem is kívánt élni, ezáltal e jog sérelme nem eredményezett hátrányt a felperes vonatkozásában. A jogsérelem továbbá csak rendkívül közvetetten és csekély mértékben következett be, a felperes védelemhez való alkotmányos joga érvényesült, hisz korábbi védője helyett más került kirendelésre. Kérte továbbá, hogy a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdés a) pontja alapján perköltséget állapítson meg az alperes részére. Álláspontja szerint a Pp. 81. § (2) bekezdésének alkalmazása nem indokolt, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság mindössze 4%-ban tartotta megalapozottnak a felperes kártérítési keresetét.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben csak az alperes fellebbezett, ezért az ítéletnek a 100.000 forint és kamatai nem vagyoni kártérítést meghaladó keresetet elutasító, valamint az illeték és a pártfogó ügyvéd munkadíjának viseléséről szóló rendelkezése a Pp. 228. §-ának (4) bekezdése alapján fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett, ezért a másodfokú bíróság az ítéletnek csak az alperest marasztaló rendelkezéseit bírálta felül.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a per eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alperes által a bizonyítási eljárás során 6/A/2. alatt csatolt „Jegyzőkönyv gyanúsított folytatólagos kihallgatásáról” megnevezésű közokirat alapján annyiban egészíti ki és változtatja meg, hogy a felperes a második, 2010. október 15. napján tartott kihallgatása során már tudomást szerzett arról, hogy korábbi védője helyett újabb kirendelt védő képviseli. Tájékoztatása arról is megtörtént, hogy a kirendelt védő a kihallgatáson megjelenni nem tud, erre tekintettel a felperes a vallomástételt megtagadta azzal, hogy a későbbiekben fogadott védője jelenlétében tesz vallomást.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével - figyelemmel a tényállás részbeni megváltoztatására és kiegészítésére is - nem értett egyet. A felperesnek az 1949. évi XX. törvény az Alkotmány 57. §-ának (3) bekezdésében biztosított védelemhez való joga a büntetőeljárás során nem sérült, hiszen a felperes a büntetőeljárás minden szakaszában kirendelt védővel rendelkezett. E jogának gyakorlását nem is korlátozta, hogy az újabb védő kirendeléséről értesítést nem kapott, ugyanis erről már kihallgatása alkalmával - bizonyítottan - tudomást szerzett, továbbá a kapcsolatfelvétel e védővel nem az értesítés hiánya miatt maradt el. Kétségtelen, hogy az alperes azzal, hogy az újabb védő kirendelését követően annak személyéről és elérhetőségéről a felperest nem tájékoztatta, megsértette az 1998. évi XIX. törvény (Be.) 48. §-ának (1) bekezdését. Ez az eljárásjogi szabálysértés azonban ténylegesen nem fosztotta meg a felperest a

védelemhez fűződő jogától, és nem is korlátozta abban, így a felperes ezen alkotmányos alapjoga nem sérült.

A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet az elsőfokú ítélettel a vonatkozásban sem, hogy a védelemhez való jog megsértése az Alkotmányba foglalt személyiségi jog megsértését jelenti. A védelemhez való jogot, annak tartalmát és kereteit a büntetőeljárás törvény határozza meg, az az eljárási törvény rendelkezései szerint érvényesülhet. Az eljárási jogok, még ha az Alkotmányban rögzített alapjogok is egy adott jogviszonyban, meghatározott eljárási keretek között szolgálják a felek jogvédelmét, szemben az abszolút szerkezetű személyhez fűződő jogokkal. A személyhez fűződő jogok, függetlenül attól, hogy az adott jog megsértését a Ptk. nevesíti-e, a sérthetetlen emberi méltóságból erednek, a személyiség értékminőségéhez kapcsolódnak. Az alperes eljárásjogi szabálysértésével, még ha az a felperes védelemhez való jogát valóban korlátozta volna, sem sérthette meg a felperes személyhez fűződő jogát, mert a védelemhez való jog, bár alkotmányos alapjog, de a kifejtettek szerint nem személyhez fűződő jog. A felperes ezért a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése alapján személyhez fűződő jog sérelmére alapítottan nem vagyoni kárpótlásra nem volt jogosult.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint megváltoztatta oly módon, hogy a felperes keresetét teljes egészében elutasította.

Az elsőfokú ítélet megváltoztatása folytán az alperes pernyertes lett, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperest az alperes jogi képviseletével felmerült első- és másodfokú perköltség megfizetésére. Az alperest képviselő jogtanácsos munkadíját a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdése alapján - a (6) bekezdésre figyelemmel, az elvégzett munkával arányban álló összegben - állapította meg. A pervesztes felperes személyes költségmentességére tekintettel az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült díjáról a másodfokú bíróság a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése alapján csak azt állapította meg, hogy annak viselésére a pervesztes felperes köteles.

Budapest, 2014. március 20.

. Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Egriné dr. Salamon Emma s.k., Bleier Judit s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hiteléül: